biBUŁa

Biuletyn Informacyjny BUŁ

nr 6/2020 (148)
ISSN 2084-4670

SPIS TREŚCI

artykuły

..... Internet - medium masowe, którego wyższość nad innymi mediami stała się niepodważalnym faktem w czasie pandemii

..... Uniwersytet Łódzki sprzed lat - publikacje z Repozytorium UŁ

..... Stobiecko Szlacheckie w czasach Królestwa Polskiego (1815-1914). Metryka historyczna, cz. 3: lata 1880-1914/18

ludzie książki

..... Antoine de Saint-Exupéry: 120 rocznica urodzin

nowości książkowe

Internet - medium masowe, którego wyższość nad innymi mediami stała się niepodważalnym faktem w czasie pandemii

Medium masowym, które zapewnia nam zdalną pracę, kontakt ze światem, uczestniczenie kulturalne i stanowi podstawowe źródło informacji w czasie pandemii jest Internet. Wyróżnianie Internet spośród wszystkich innych, wykorzystując każdego dnia jego możliwości w pracy i aktywizacji kulturalnej, a także własnym samokształceniu i samodoskonaleniu. Z czego, moim zdaniem wynika jego wyższość nad innymi mediami masowymi?

Internet znajduje się obecnie na końcu łańcucha procesu mediamorfozy mediów. Media należy w tym przypadku traktować jako instrumentarium służące do utwalania i przekazywania informacji. Roger Fidler nazwał zachodzące zmiany mediamorfozą, co ułatwia całościowe podejście do zachodzących przeobrażeń technologicznych i ujmowanie wszystkich form komunikowania, jako elementów złożonego systemu medialnego. Fidler wyróżnił przy tym trzy domeny mediów: komunikowanie (komunikacji interpersonalna, rozmowa), rozgłaszanie (spektakl/pokaz, teatr, muzyka, malarstwo, rzeźba i media masowe jak radio, telewizja) oraz dokumentowanie (pismo, druk czyli dziedzina literatury i nauki). Internet wykorzystujący komputer jako środek przekazu skumulował wszystkie te domeny.

Wspomniana mediamorfoza stanowi proces komunikacyjno/medialnej rewolucji zgodnej z epokami społecznej transformacji. Pierwszą epoką była era znaków i sygnałów (powstanie języka ok 90. A.40. Tysiąclecieim p.n.e. i posługiwanie się mową artykułowaną); druga - era pisma (koniec prehistorii i początek ludzkości 5 tysiącleci p.n.e.); trzecią - era druku (500 lat temu przemiany polityczne, religijne, kulturalne, naukowe i społeczne oblicze świata); czwartą - era telekomunikacji (połowa XIX w. to wynalazek telegrafu, fotografii, telefonu, płyty gramofonowej i filmu); piątą - era radia i telewizji (XX w.). Ostatnią epoką jest era komputera i powstanie społeczeństwa informacyjnego.

W każdej kolejnej fazie media poprzednie uległy metamorfozie nie zanikając, ale ewoluując i adaptując się do nowych warunków. W kulturach pierwotnych przekaźnikiem tradycji, kultury, doświadczenia była mowa, a środkiem służącym jej utwalaniu - pamięć. Gdy nie istniały książki uczono się tekstów literackich oraz skomplikowanych formuł matematycznych na pamięć, a przypomniano je sobie stosując mnemotechnikę Od kiedy wynaleziono pismo i nastąpiły kolejne mediamorfozy, to media są środkami ułatwiającymi proces uczenia, zapamiętywania i utwalania wiedzy oraz zdobyczy kultury. Nowe media nie wypierały starych, ale kumulowały osiągnięcia poprzednich, tworząc nowe formy społeczne i instytucjonalne. Jest to jedna z istotnych funkcji mediów - umiejętność utwalania działania swego poprzednika. I tak medium pisma pozwoliło mowie pokonać czas i przestrzeń; malarstwo i fotografia utwaliły ulotne obrazy; telewizja umożliwiła przesyłanie obrazów na wielkie odległości; telefon i radio transmituje dźwięków; taśmy i płyty je utwalają. Współczesna telewizja i Internet umożliwiły przesyłanie utwalonych obrazów i dźwięków na wielkie odległości. Udoskonalanie kolejnych wynalazków pozwoliło na wierniejszy, szybszy i tańszy przekaz dźwięku, mowy, muzyki, obrazów oraz wprowadziło nowe komunikatory.

Ale media to nie tylko środek przekazu. Według współczesnej koncepcji Marshalla McLuhana media są także sprawą przekazem, rozszerzającym ludzkie zmysły, zwiększającym możliwości jego działania i tym samym zmieniającym środowisko socjalne człowieka. Już sam fakt istnienia mediów zmienia sposób myślenia i działania człowieka. Według tej koncepcji, kiedy ludzie porozumiewali się poprzez ustny komunikat, przekaz informacji miał krótki zasięg i ograniczał się do kultury pierniemia, ale już wynalezienie alfabetu wprowadziło ludzi w świat myślenia abstrakcyjnego. Druk jako pierwsze medium masowe, spowodował przybliżenie świata, natomiast elektryczność i szybki przepływ informacji, umożliwił łatwy dostęp do wiedzy i uaktywnił człowieka.

Komputer i Internet zawarł w sobie wszystkie zdobycze kolejnych etapów doskonalenia środka masowego oddziaływania i skumulował osiągnięcia swoich poprzedników. Nie tylko umożliwia łatwy dostęp do wiedzy i wzmaga naszą aktywność, ale także stwarza odbiorcom komunikatu możliwość partycypacji i uczestnictwa w tworzeniu kultury, dzięki interaktywności pozwalającej na włączenie odbiorcy w kształtowanie treści. Ułatwia także dobór źródeł oraz przekaz kultury, tradycji i doświadczenia.

Obecnie bardziej niż kiedykolwiek mówi się o kulturotwórczej funkcji Internetu. Kompetentne i aktywne uczestnictwo w kulturze wymaga zrozumienia wartości samej kultury i udziału w niej, a przede wszystkim odczuwanie potrzeb odbiorczych oraz twórczych kontaktów z kulturą popularną i wysoką. Przyjęte kryteria i świadome oceny powinny wpływać na gotowość do samodzielnych, wolnych wyborów. Zatem bez przygotowania do korzystania z Internetu, uczestnictwo w kulturze nie będzie odbywało się na odpowiednim, oczekiwanym społecznie poziomie. Prawdopodobnie czas pandemii pozwolił nam odkryć wiele nowych funkcji tego doskonałego medium. Niestety nie wszyscy potrafią w pełni wykorzystać walory Internetu, bądź wykorzystują je w nieodpowiednich celach.

Bibliografia:

Goban-Klas T., Cywilizacja medialna. Geneza ewolucja ekspozycja, WSiP, Warszawa 2005.

Ziarek P., Kultura popularna a nowe media, [w:] Konteksty kultury popularnej: płeć, sztuka, media, pod red. M. Jeżińskiego [i in.], Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2010.

Renata Felińska

Uniwersytet Łódzki sprzed lat - publikacje z Repozytorium UŁ

"W dniu 3 marca 1945 r. po południu w szalejącej zadymce śnieżnej wysiadłem na ulicy Piotrkowskiej z ciężarówki Czytelnika , która przywiozła mnie z Warszawy, dokąd dotarłem z Ojrzanowa ( ), przemierzywszy pieszo ok. 30 kilometrów. Przybyłem w poszukiwaniu rektora Wolnej Wszechnicy Polskiej prof. dra Teodora Viewegera, w myśl komunikatów wywiązujących wszystkich do zgłaszania się w przedwojennych warsztatach pracy." - prof. dr J. Muszkowski (cytat pochodzi z artykułu B.Świderskiego - zob. zestawienie.)

24 maja 2020 r. Uniwersytet Łódzki świętował swoje 75-lecie. Na przestrzeni kilkudziesięciu lat istnienia Uczelni zmieniała się Łódź akademicka, a także rola społeczna naukowca i kultura studiowania. Świadectwem tych przemian są liczne publikacje, również te zgromadzone w Repozytorium UŁ.

Początki Uniwersytetu Łódzkiego przypadły na trudny czas powojennej rzeczywistości. Artykuły zebrane w aktualnym, majowym zestawieniu prezentują szerokie tło historyczne, które pozwala na prześledzenie wyzwań i problemów, z jakimi borykały się wcześniejsze pokolenia wykładowców i studentów łódzkiej Alma Mater.

Wywiady biograficzne i biografie naukowe emerytowanych pracowników UŁ oraz dzieje poszczególnych jednostek (w tym Biblioteki UŁ) ukazują nie tylko dorobek naukowy pracowników, ale również społeczność akademicką, którą tworzą ludzie, ich historie i wspomnienia.

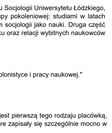

Adamczyk P., 50 lat minęło jak jeden dzień... Różnice międzypokoleniowe w kulturze studiowania na przykładzie socjologii na Uniwersytecie Łódzkim
"W artykule podjęto próbę wskazania różnic międzypokoleniowych w kulturze studiowania oraz w samym postrzeganiu uniwersytetu i nauczania z ostatnich pięćdziesięciu lat. W tym celu zestawiono wspomnienia wykładowców dotyczące studiów socjologicznych w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego oraz ich opinie na temat obecnych studentów socjologii i kultury studenckiej (już z perspektywy dydaktyka) z subiektywnymi spostrzeżeniami autorki artykułu reprezentującej pokolenie, które ukończyło swoje studia w 2017 roku."
http://repozytorium.uni.lodz.pl:8080/xmlui/handle/11089/27232

Olczak E., Między "formą podawczą" a otwieraniem się na "życie w dialogu" w biografiach naukowych rocznika 1947
"Tekst prezentuje wspomnienia dotyczące okresu studenckiego i kariery naukowej emerytowanych nauczycieli akademickich z rocznika 1947. Tem do narracji o sposobie prowadzenia zajęć i relacjach ze studentami są założenia filozofii dialogu."
http://repozytorium.uni.lodz.pl:8080/xmlui/handle/11089/27234

Kaźmierska K., Waniek K., Zysiak A., Opowiedzieć Uniwersytet. Łódź akademicka w biografiach wpisanych w losy Uniwersytetu Łódzkiego
"Na początku projekt (...) miał w naszym zamyśle wymiar "lokalny" miał być ograniczony do określonego pola naszych badawczych (i nie tylko) zainteresowań. Chodziło o poznanie historii naszego uniwersytetu widzianej oczami naszych pracowników, zwłaszcza profesorów. Ta koncentracja na lokalności, po trosze związana z etykietą peryferyjności, jaką przypisuje się Łodzi, w tym i jej uczelni, początkowo usunęła z naszego pola widzenia szerszy, abstrahujący od szczególnego miejsca i swoistego czasu kontekst. Tymczasem, mimo pewnych dylematów, o których piszemy w dalszej części wstępu, z całym przekonaniem oddajemy do rąk Czytelnika książkę, która jak ufamy, stanowić będzie ciekawy głos w debacie nad kondycją współczesnego uniwersytetu." [ze Wstępu]
http://repozytorium.uni.lodz.pl:8080/xmlui/handle/11089/22814

Kostrzewa-Sarnowicz A., "Rola społeczna uczonego" o mistrzach, mentorach, autorytetach w wywiadach biograficznych z emerytowanymi pracownikami naukowymi Uniwersytetu Łódzkiego
"( ) artykuł stanowi kontynuację projektu badawczego "Łódź akademicka w biografiach". Celem opracowania jest odtworzenie na podstawie wywiadów narracyjno-biograficznych doświadczeń biograficznych emerytowanych pracowników Uniwersytetu Łódzkiego, w szczególności dotyczących relacji mistrz uczeń. Podjęto próbę odpowiedzi na pytania o to, kim był "mistrzowie", oraz jak w swoich opowieściach biograficznych ukazują swoich mistrzów/mentorów badani. Materiał badawczy został zebrany z zastosowaniem metody wywiadu biograficzno- -narracyjnego zgodnie z ujęciem Fritza Schützego."
http://repozytorium.uni.lodz.pl:8080/xmlui/handle/11089/27235

Rostocki J., Społeczne i edukacyjne uwarunkowania biograficznych doświadczeń w narracjach pokolenia 1947
W artykule zaprezentowano wyniki analizy transkrypcji wywiadów narracyjno-biograficznych przeprowadzonych z emerytowanymi nauczycielami akademickimi Instytutu Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego, którzy rozpoczęli studia w roku 1965 (...). Rozmowy dotyczyły ich wspomnień związanych z dwoma okresami składającymi się na pamięć komunikacyjną tej grupy pokoleniowej: studiami w latach 1965 1970 oraz późniejszą pracą akademicką. Pierwsza część artykułu poświęcona została krótkiemu opisowi zależności między ideologiczną doktryną a statusem socjologii jako nauki. Druga część zawiera analizę transkrypcji dokonaną w dwóch zasadniczych obszarach problemowych: doświadczeń formacyjnych związanych z wydarzeniami marcowymi 1968 roku oraz relacji wybitnych naukowców z ich uczniami przyjmujących formę mistrz uczeń, opisanej za pomocą retorycznej figury "mistrza".
http://repozytorium.uni.lodz.pl:8080/xmlui/handle/11089/27231

Teoria (literatury) to było coś innego. Z Profesor Teresą Cieślikowską rozmawia Irena Hübner (T. Cieślikowska, I. Hübner)
"Teresa Cieślikowska, emerytowana profesor Uniwersytetu Łódzkiego, wybitna teoretyk literatury w rozmowie z Ireną Hübner opowiada o swoich studiach na łódzkiej polonistyce i pracy naukowej."
http://repozytorium.uni.lodz.pl:8080/xmlui/handle/11089/17814

Świderski B., Historia Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Łódzkiego w latach 1945 1987
"W okresie międzywojennym jak wiadomo nie istniały w naszym kraju studia akademickie w zakresie bibliotekoznawstwa. Katedra Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Łódzkiego jest pierwszą tego rodzaju placówką, jaka powstała w Polsce. Powołano ją do życia w 1945 r., kiedy jeszcze trwały działania wojenne." Artykuł prezentuje obszerny materiał źródłowy dotyczący dziejów Katedry, przypomina również osoby, które zapisały się szczególnie mocno w tworzeniu tej jednostki.
http://repozytorium.uni.lodz.pl:8080/xmlui/handle/11089/1678

Od przeszłości do teraźniejszości. Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego 1945 2015 (red. M. Wroclawska, I. Kujawska, I. Labiszewska)
Monografia dokumentuje przeszłość i teraźniejszość Biblioteki UŁ, Artykuły autorstwa pracowników BUŁ dotyczą, m.in. historii poszczególnych oddziałów, działalności kulturalno-naukowej placówki, przemian związanych z komputeryzacją Biblioteki, a także cennych kolekcji, jakie znajdują się w jej zbiorach.
http://repozytorium.uni.lodz.pl:8080/xmlui/discover?rpp=10

Wybór i oprac. Maria Strzelecka

Stobiecko Szlacheckie w czasach Królestwa Polskiego (1815-1914). Metryka historyczna, cz. 3: lata 1880-1914/18

W trzeciej części metryki historycznej Stobiecka Szlacheckiego przedstawiam jego dzieje w latach 1881-194/1918. Dolną cezurę chronologiczną wyznacza początek zarządzania majątkiem przez Józefa Wierzchlejskiego, natomiast górną i górną światowa, okupacja austro-węgierska i odbudowa dóbr przez nowych właścicieli Stobiecka.

Pod względem przynależności administracyjno-terytorialnej Stobiecko Szlacheckie w tym okresie wchodziło w skład gminy piotrkowskiej, powiatu noworadomskiego (radomszczańskiego), gminy Rożdziechowice. W czasie i wojny światowej Królestwo Polskie znalazło się pod okupacją niemiecką i austro-węgierską. Stobiecko Szlacheckie weszło wówczas w skład austriackiego General-Gubernatorstwa Lubelskiego, powiatu (obwodu) noworadomskiego, gminy Radziechowice.

Początkowo dobrami zakupionymi przez J. Wierzchlejskiego zajmował się R. Hube, ponieważ sam J. Wierzchlejski był chory. Jednak pomiędzy nowym nabywcą, a dawnym dzierżawcą Stobiecka Szlacheckiego J. Bosiewoskim dochodziło do jakiś zatargów jeszcze w następnych latach, mimo iż. J. Wierzchlejski twierdził, że on sam zawierając umowę kupna z R. Hubem zabezpieczył się od tych sporów i pragnął wszelkie kwestie własnościowe ustalać tylko z senatorem. R. Hube chciał to jednak zmienić i dążył do tego, aby Wierzchlejscy bezpośrednio dogadywali się z J. Bosiewoskim.

Według pomiarów z dnia 1 sierpnia 1890 r. Folwark Stobiecko Szlacheckie liczył 783 morgi, 299 prętów2 miary nowopolskiej (ok. 440 ha) z czego 648 morgi ha i 177 prętów2 (ok. 363 ha) zajmowały grunty orne, 28 morgi i 116 prętów2 (ok. 16 ha) grunty polne, 1 morgi i 150 prętów2 (ok. 1 ha) ogrody warzywne, 2 morgi i 140 prętów2 (ok. 1,5 ha) sady owocowe, 3 morgi 190 prętów2 (ok. 2 ha) ogrody spacerowe, 67 morgi 96 prętów2 (ok. 38 ha) lasy, 289 prętów2 (ok. 0,5 ha) zarośla, 3 morgi 200 prętów2 (ok. 3 ha), halizy (powierzchnia leśna, która nie została odnowiona, obsadzona sztucznie lub naturalnie), 227 prętów2 (0,3 ha) wody, 2 morgi i 242 pręty2 (ok. 1,5) piaski i nieużytki, 21 morg 27 prętów2 (ok. 12 ha) granice, drogi, wygony, rowy, 2 morgi i 248 prętów2 (ok. 2 ha) grunty pod zabudowaniami.

W 1900 r. w folwarku Stobiecko Szlacheckie znajdowało się 10 budynków zamieszkałych i 12 budynków pustych, mieszkało 23 mieszkańców (9 mężczyzn i 14 kobiet), powierzchnia 811 morg (454,16 ha) w tym 587 morg (328,72 ha) uprawnej, 224 morgi (125,44 ha) nieuprawnej. Natomiast wieś Stobiecko Szlacheckie liczyła 30 budynków zamieszkałych i 43 niezamieszkałe, 356 mieszkańców (165 mężczyzn, 191 kobiet), powierzchnia 481 morg (269,36 ha) w tym 257 morg (143,92 ha) ziemi uprawnej i 224 morgi nieuprawnej (125,44 ha).

Józef Wierzchlejski zmarł 28 października/10 listopada 1902 r. o godzinie 7 rano w Warszawie na ulicy Sennej 1489. w wieku lat. (ur. w Karśnicy, Gubernia Kaliska syn Teodozjusza, (zm. 24 lipca 1896 r.) i Franciszki z domu Mittelsztaedt). Żoną Józefa była Józefa Marianna Jadwiga Tarnowska (zm. 1932), a jego synami Teodozjusz Ignacy Marian i Tadeusz Józef ur. 24 stycznia/5 lutego 1888 r.

Od 1910 r. właścicielem folwarku Stobiecko Szlacheckie był lekarz Jan Narcyz Jaśkowski h. Radwan, który zmarł w dniu 14 września 1912 r. w Krakowie w wieku 56 lat na zapalenie nerek, pogrzeb odbył się 16 września tego roku. Żoną J. N. Jaśkowskiego była Ludwika Józefa Zaręba. Ich synem był Jan Maksymilian Jaśkowski (ur. 20 września/12 października 1896 r., a żoną była Maria Stefania Wielowieyska), który na mocy regulacji spadku po J. N. Jaśkowskim w dniu 12 lutego 1918 r. został właścicielem Stobiecka Szlacheckiego. Potwierdzło to postępowanie spadkowe po zmarłym ojcu J. M. Jaśkłowskiego jakie toczyło się przed sądem w Piotrkowie Trybunalskim w dniach 21 czerwca-12 października 1918 r.

W czasie i wojny światowej majątek Stobiecko Szlacheckie został spalony i ogólnie bardzo zniszczony. W 1918 r. J. M. Jaśkłowski wraz z matką Ludwiką Jaskłowską odbudowali go z tych zniszczeń. Pieniądze na ten cel oraz materiały przede wszystkim na budowę nowego dworu, stajni, obór i młyna, którego dotąd jeszcze tam nie było - 17.000 rb oraz jakieś inne bliżej nieokreślone sumy - pożyczyć mieli jakoby w dniu 9 marca 1918 r. od Chemii Zandberga i oddać je z procentami w rosyjskiej walucie 1 stycznia następnego roku. Jednak Jaskłowscy twierdzili, że tych pieniędzy wcale nie pożyczyli na odbudowę zniszczonego majątku (ich zdaniem dwór nie został zbudowany, a młyn postawił własnym kosztem Jerzy Besiekierski), mimo iż Ch. Zandberg posiadał ponoć odpowiednie na to skrypty, ale zdaniem J. M. Jaskłowskiego wystarczone przez niego przez nieuwagę i pieniędzy nie chcieli oddać. Ch. Zandberg pozwał ich w tej sprawie w 1925 r., twierdząc, że dług wynosił wówczas wraz z odsetkami już 22.100 rb, czyli po przewalutowaniu 38833 złp. Sąd nakazał wówczas, wynikiem z dnia 6 listopada 1925 r., zasądzić na rzecz powoda 18.416,50 złp od J. M. Jaskłowskiego i L. Jaskłowskiej, które wypłacić miel mu 1 stycznia 1927 r. Ponadto Jaskłowscy miel pokryć koszty procesu i zapłacić z tego tytułu Ch. Zandbergowi 1097, 14 złp.

W XIX i pierwszej połowie XX w. majątek Stobiecko Szlacheckie był obciążony hipoteką. Owczesni właściciele często brali pożyczki z TKZ i byli niemal stale zadłużeni. Często ich posiadłość była wystawiana na przymusową sprzedaż w drodze licytacji za opóźnienia w spłacaniu kolejnych rat kredytu. Zazwyczaj jednak niemal w ostatnim momencie tuż przed licytacją pieniądze wpływały na konto TKZ i rezygnowano z licytacji. Jedynie w 1864 r. na wniosek jednego z wierzycieli przeprowadzono egzekucję komornicką całego majątku Stobiecko Szlacheckie, a następnie sprzedano go w drodze licytacji. W drugiej połowie XIX (po 1864 r.) i XX w. właścicielem folwarku Stobiecko Szlacheckie wyprzedawali częściami swój majątek (dokonywali jego parcelacji) w celu pokrycia swojego zadłużenia. Ostatecznie parcelacja majątku Stobiecko Szlacheckie w 1945 r., jaka nastąpiła w wyniku komunistycznej reformy rolnej z 1944 r., doprowadziła do likwidacji całego majątku Stobiecko Szlacheckie.

Bibliografia:

Źródła rękopiśmienne

Archiwum Jana Jaskłowskiego (ziemianin) ze Stobiecka Szlacheckiego powiat Radomsko (Archiwum Państwowe w Łodzi), sygn. 39/576/0/-/5: Różna korespondencja Jana Jaskłowskiego w sprawach majątkowych 1924-1928

Księga hipoteczna majątku Stobiecko Szlacheckie, nr 212, sygn. 361 (Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim)

Księga hipoteczna majątku Stobiecko Szlacheckie, nr 218.2, sygn. 360 (Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim)

Wydawnictwa źródłowe

Albwitnij spisok "naselennyh" mest" Petrokovskoj Gubernii, sostavlennoj v" 1899-1900 godah", cz.2, Petrokov 1900.

Literatura

Bandurka M. Zmiany administracyjne i terytoralne ziem województwa kieleckiego w XIX i XX wieku, wyd. II uzupełnione, Łódź 1995.

Nowak T. A., Nekrologi piotrkowskiego "Tygodnia" 1873-1906, Radomsko 2019.

Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, t. XI, Warszawa 1890.

Tomasz Stolarczyk

Antoine de Saint-Exupéry: 120 rocznica urodzin

"(...) w życiu nie ma rozwiązań. Jest tylko działanie sił.
Te siły trzeba umieć stworzyć, a rozwiązanie samo przyjdzie".
A.de Saint-Exupéry "Niczy lot". PIW, Warszawa 1964.

W roku 2020 przypada 120. rocznica urodzin i 76. rocznica śmierci francuskiego pilota, pisarza i poety.

Antoine de Saint-Exupéry urodził się 29 czerwca 1900 r. w Lyonie w rodzinie arystokratycznej. Początkowo naukę pobierał u jezuitów, w późniejszym czasie studiował architekturę w Akademii Sztuk Pięknych w Paryżu. Już w młodości zafascynowany był samolotami i możliwością unoszenia się ponad ziemią. W latach 1921-1923 odbył służbę w lotnictwie wojskowym, następnie został pilotem lotnictwa cywilnego, m.in. linii Francja-Afryka oraz w Ameryce Południowej. Od 1926 r. pracował jako pilot pocztowy.

W 1935 r. pisał reportaże z Moskwy i z Portugalii dla francuskich tygodników. W latach 1936-1939 był dziennikarzem-korespondentem podczas wojny domowej w Hiszpanii. Przeżył trzy katastrofy lotnicze. Po jednej z nich w Gwatemali, lecąc z Nowego Jorku do Ziemi Ognistej, już nigdy nie odzyskał pełnej sprawności fizycznej. Po wybuchu II wojny światowej służył jako pilot wojskowy. W 1940 r., po Francji przedostał się do Stanów Zjednoczonych, gdzie przebywał do 1943 r.

W służbie lotniczej Antoine de Saint-Exupéry szukał przygody, ryzyka i silnych przeżyć, których brak odczuwał w ustabilizowanej egzystencji. Zawód pilota, twarda dyscyplina i stały kontakt z niebezpieczeństwem pozwoliły mu zrozumieć siebie oraz ułomowały go jako człowieka i pisarza. Lotnicze doświadczenia znalazły odbicie w twórczości literackiej. W prozie, oparłej głównie na wątkach autobiograficznych głosił braterstwo ludzi, potrzebę odwagi, prawości i moralnego obowiązku.

Antoine de Saint-Exupéry debiutował w 1926 r. opowiadaniem "Lotnik". Dwa lata później wydana została powieść "Poczta na południe", w 1931 r. "Nocny lot", a w 1939 r. "Ziemia, planeta ludzi", za którą autor otrzymał nagrodę Grand Prix Akademii Francuskiej. W Stanach Zjednoczonych powstały utwory "List do zakładnika" oraz "Pilot wojenny", inspirowany zwiadowczymi lotami, podczas których Saint-Exupéry obserwował klęskę Francji i tragiczny exodus rodaków.

Niepokój i rozgoryczenie, a przede wszystkim doświadczenia wojenne, zalamały optymistyczną wizję świata pisarza. Bezradny wobec narastających problemów, niezdolny zobaczyć perspektywy na przyszłość, zwrócił się ku przeszłości. W 1943 r. w Stanach Zjednoczonych opublikowana została filozoficzna baśń dla dzieci i dorosłych "Mały Książę". Ta alegoryczna opowieść o chłopcu z asteroidy B-612, który przybył na Ziemię, aby opowiedzieć spotkanemu lotnikowi swoje przygody i refleksje, pozwoliła Saint-Exupéry'emu powrócić do krainy dzieciństwa. Autor ozdobił dzieło własnoręcznymi rysunkami, które korespondowały z poetyckim językiem utworu. "Mały Książę" przyniósł pisarzowi największą sławę.

W 1944 r. napisał również powieść "Twierdza", zwaną "biblią człowieczą", która wydana została już po jego śmierci.

Antoine de Saint-Exupéry miał wszechstronne zainteresowania. Rozważał zagadnienia dotyczące i dziedziny biologii, genetyki, fizyki, znał teorię kwantów i teorię względności, orientował się w astronomii, socjologii, malarstwie i muzyce. W wolnych chwilach zajmował się matematyką. Pracował także nad wynalazkami technicznymi z zakresu pilotażu, na które otrzymał patenty.

We Francji pisarz powrócił do latania bojowego, jako najstarszy z pilotów wojennych świata. 31 lipca 1944 r., w wieku jednej z miaj, jego samolot został zestrzelony w południowej Francji przez niemieckí myśliwiec. Przez wiele lat okoliczności śmierci autora *"Małego Księcia"* nie były wyjaśnione. W 1998 r. z Morza Śródziemnego w okolicy Marsylii wyłowiono bransoletkę należącą do pisarza, a w 2000 r., dzięki numerom seryjnym, odnaleziono i zidentyfikowano wrak samolotu, w którym prawdopodobnie zginął. Dopiero 7 kwietnia 2004 r. potwierdzono fakt, że maszyna, która leciał pisarz wpadła do wody blisko wyspy Frioul, niedaleko Marsylii.

"Dzieło Saint- Exupéry'ego było odbiciem jego życia, jego doświadczenia na szlakach lotniczych, gdzie samolot był dla niego narzędziem analizy".

Oprac. na podstawie:

https://www.polskieradio.pl/39/156/Artykul/875919,Antoine-de-SaintExupery-zeby-piaac-trzeba-zyc

https://biografia24.pl/antoine-de-saint-exupery/#najwaczniejsze-informacje

https://parzy.pl/antoine-de-saint-exupery/

Marzena Kowalska

WYBRANE NOWOŚCI KSIĄŻKOWE

EKONOMIA

red. nauk. Paweł Dec
Odpowiedzialność, ryzyko i finansowanie działalności ze szczególnym uwzględnieniem sektora publicznego w Polsce

EKONOMIA

Wojciech Lichota
Polskie specjalne strefy ekonomiczne : efekty finansowe

EKONOMIA

Szymon Cyfert
Dynamiczne zdolności polskich przedsiębiorstw

HISTORIA

Anne-Marie Thiesse
Powstawanie tożsamości narodowych : Europa w wiekach XVIII-XX

HISTORIA

Krystyna Kujawińska Courtney Zbigniew Bednarek
Imperium Brytyjskie : rozważania interdyscyplinarne

CHEMIA

E. Hywel Evans Mike E. Foulkes
Chemia analityczna : podejście praktyczne

LITERATURA

Tomasz Chachulski
Edytorstwo jako historia literatury i inne studia o poezji XVIII wieku

FILM

Maciej Replewicz
Stanisław Bareja alternatywnie

FILOZOFIA

Marcin Maria Boguslawski
Warianje (post)humanistyczne

PRAWO

Cezary Kulesza Piotr Starzyński
Postępowanie karne

LEKSYKON BUŁ - dotychczas opracowane hasła

Redakcja: Mariola Augustyniak, Piotr Puchowski. Siedziba redakcji: Biblioteka Uniwersytecka w Łodzi, ul. Matejki 32/38, 90-237 Łódź, tel.: 42 6356002.

Wydawcą Biuletynu BiBUŁa jest Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego. Nr 6/2020 (148) napisz do biBUŁy